

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. – 31. avgust 2010

OBVESTILO

Maksimalne temperature zraka so padle s 30 na 15 °C, minimalne pa na Primorskem na 10 °C, drugod na 6 do 8 °C. V visokogorju je snežilo, drugod precej obilno deževalo, spet z izjemo Primorske in Dolenjske, kjer je zato tudi stanje vode v tleh slabše kot po ostali Sloveniji. Koruzni posevki so v dobrem stanju, za siliranje postaja goden tretji odkos trave. Pridelek sadja bo podpovprečen. Dinamika zorenja omogoča pravočasen umik posevka in pripravo tal za jesensko setev. Trenutne vrednosti izhlapevanja so nizke. V prihodnjih dekadi pričakujemo manj dežja in le malo višje temperature zraka.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Po soparnem in vročem vremenu v prvi polovici tretje dekade avgusta so zadnji dnevi prinesli ohladitev in dež. To se ob koncu meteorološkega poletja sicer spodobi, a vendar si nismo želeli temperatur zraka pod 10 °C. Maksimalne temperature zraka so padle s 30 na 15 °C, minimalne pa na Primorskem na 10 °C, drugod na 6 do 8 °C, na Kredarici pa celo na -3 °C.

Zadnji avgustovski vikend je prinesel obilo dežja, že v petek zvečer je na severozahodu padlo od 70 do 90 mm, na Kredarici celo 140 mm. S skrajnega severa so padavine zajele vso državo, na Štajerskem je padlo več kot 60 mm dežja, okrog 40 mm pa tudi v Prekmurju. Manj je bilo dežja na Primorskem, Goriškem in Dolenjskem. V visokogorju je v ponedeljek tudi snežilo do višine okoli 1500 m.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Po vnovičnem visokem izhlapevanju v začetku dekade so bile vrednosti kasneje zanemarljive. V zadnjih dneh avgusta je tako dnevno izhlapelo od 1 do 2 mm vode. Tedenska vodna bilanca je bila negativna le na Primorskem, kjer je bilo padavin najmanj, temperature zraka pa najvišje.

STANJE RASTLIN

Rast kmetijskih posevkov in zelenjavnih rastlin prehaja v sklepno rastno obdobje. V osrednji, vzhodni in severovzhodni državi je koruza že dosegla mlečno zrelost, zgodnejši hibridi bodo vsak čas v voščeni zrelosti in primerni za siliranje. Za siliranje postaja goden tudi tretji odkos trave. Koruzni posevki so v dobrem stanju, razen na območjih, ki jih je prizadela toča. Vremenske razmere so bile v zadnji tretjini avgusta dobre za potek zorenja. Izjema so bili zadnji dnevi, ko se je močno ohladilo. Zaenkrat pa dinamika zorenja kaže, da bo koruza dozorela v pričakovanem času, da bo mogoč pravočasen umik posevka in priprava tal za jesensko setev ozimim. Strniščni posevki so večinoma že posejani, v zadnji dekadi avgusta pa je nastopil tudi čas za setev oljne ogrščice. Razmere za vznik so zaradi zadovoljive talne vode ugodne, manj optimalne so trenutno temperature tal, ki se gibljejo okoli 15 °C.

Pospešeno zori sadno drevje. Iz večine sadjarskih območij sadjarji poročajo, da bo pridelek sadja podpovprečen. Vremenske razmere še vedno omogočajo razvoj bolezni. Svetovalna služba je priporočila še zaključna škropljenja jablan in hrušk proti jablanovemu in hruševemu škrlupu. Posledica poletnega vročinskega vala je opazna tudi v odpadanju listja, še zlasti pri sadnem drevju. Tudi divji kostanj je zaradi bolezni, ki ga spremlja že več kot desetletje, že spremenil barvo listov.

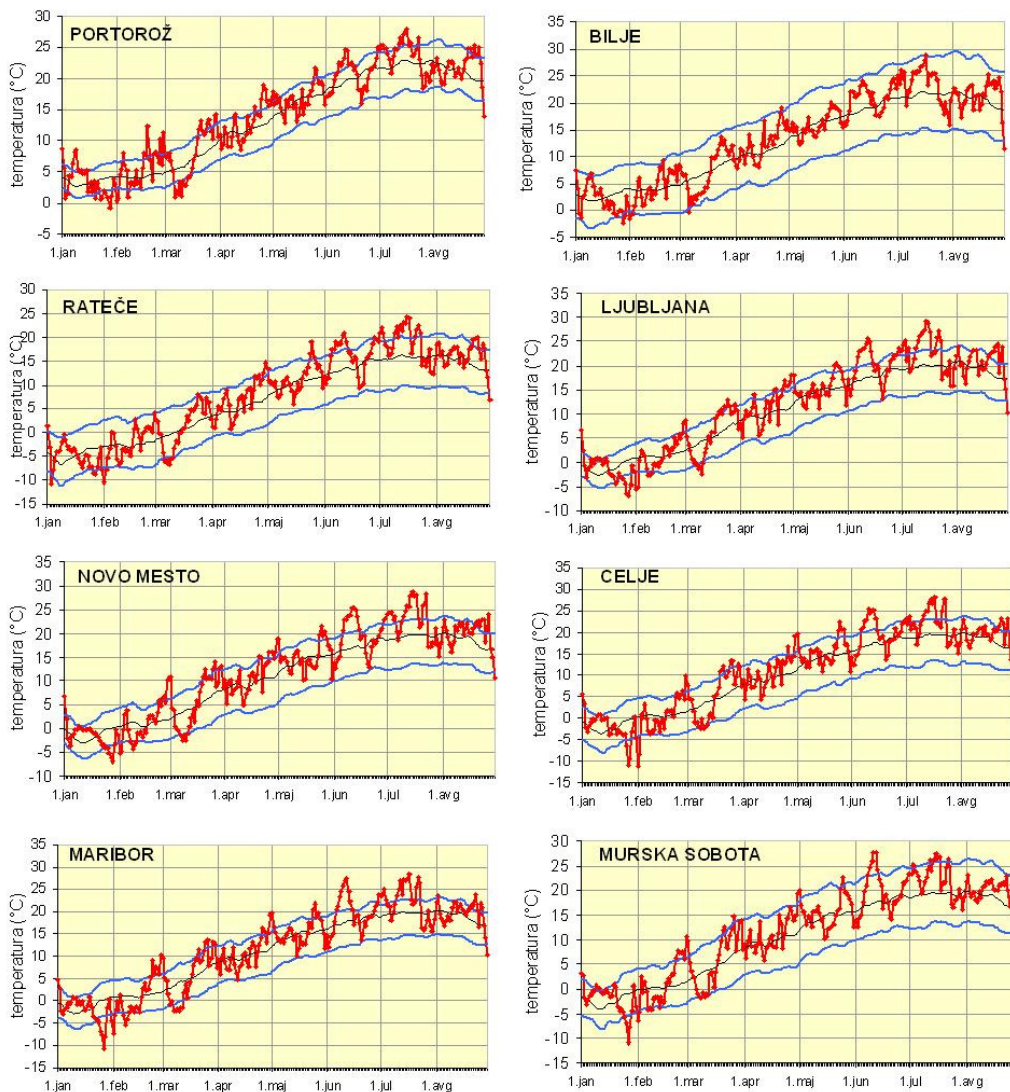
Začetek zorenja grozdja je normalen, če bo septembra lepo vreme, lahko pričakujemo dober letnik. Potrebna bo velika pozornost ob selektivni trgatvi – ločevanju v različne kakovostne razrede, tudi zaradi toče in bolezni. Da bi zoreče grozdje lahko bolje izkoristilo sončne žarke, vinogradniki ponekod odtrgavajo liste.

VODA V TLEH

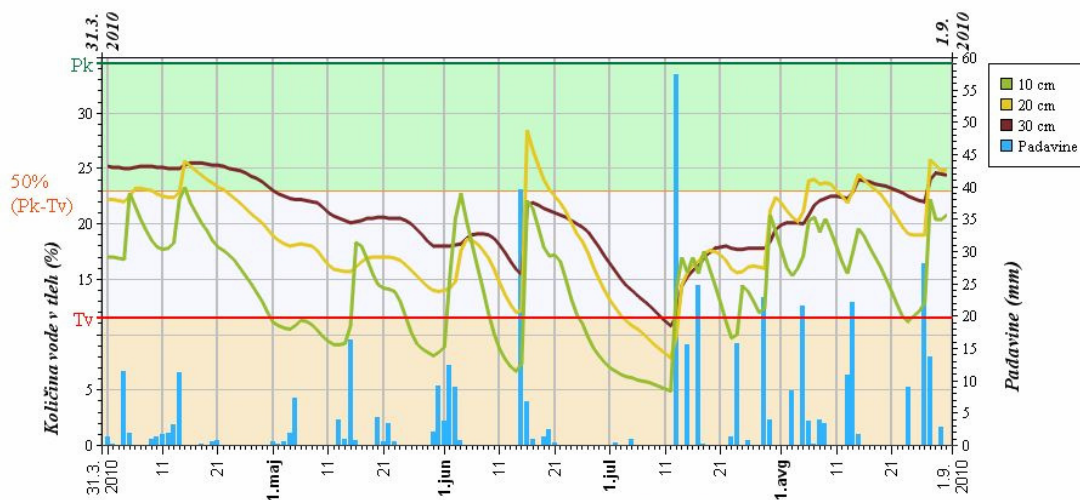
Že v prejšnji dekadi so obilne padavine večinoma dvignile nivo vode v tleh na rastlinam lahko dostopno stanje. Začetne visoke temperature zraka so sicer povzročile sušenje tal, sploh na Primorskem in na Dolenjskem. Vendar so nove večje količine dežja talne rezervoarje napolnile, močna ohladitev pa je za nekaj časa, morda celo do konca vegetacijskega obdobja, ki se zaključuje konec septembra, prekinila občutnejše izhlapevanje in sušenje tal. Izjemi glede sušnosti sta še vedno Obala in Dolenjska.

Povprečne dnevne temperature zraka v letu 2010 primerjava s povprečnimi, minimalnimi in maksimalnimi temperaturami zraka (1961-1990)

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine

Murska Sobota, 1. 4. – 31. 8. 2010

Pk = zgornja meja vode v tleh
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

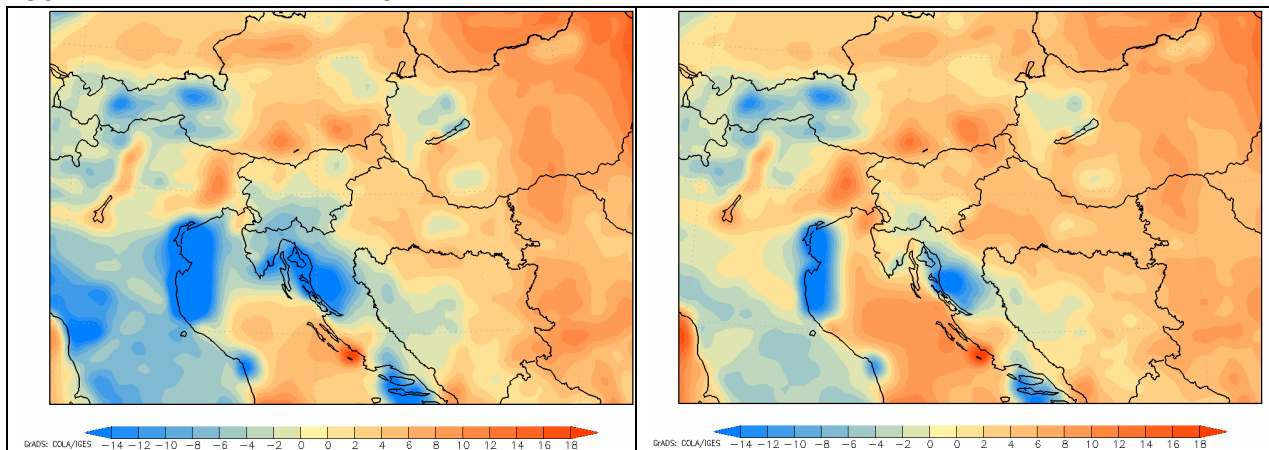
50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

PREGLED TRENUTNEGA STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA ZA NAPOVED VREMENA

Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

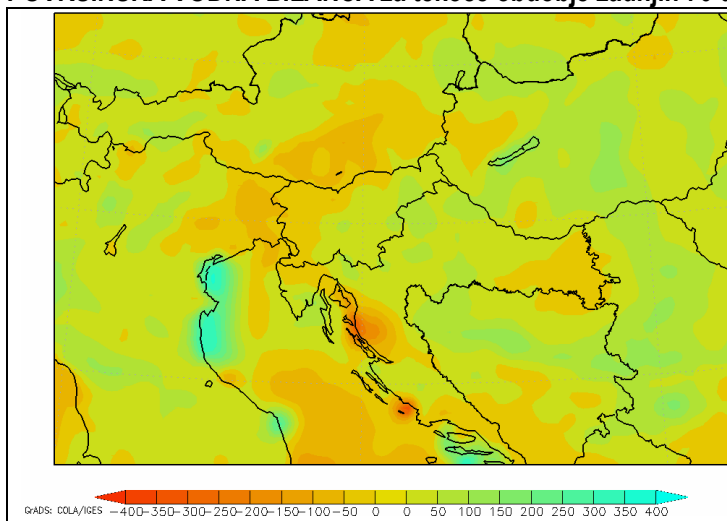
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur nad pragom 5 °C od 1. januarja do 28. avgusta 2010 (levo) in od 1. aprila do 28. avgusta 2010 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2009.

Odstopanja temperaturnih vsot se že nekaj časa ne spreminjajo bistveno. Tokrat je dekada tako temperaturnim vsotam od januarja kot tudi od aprila prinesla pretežno po celotnem predstavljenem območju premik za en razred, torej 20 stopinjskih dni, v pozitivno. Rezultat je pričakovan, saj so bile temperature zraka nekoliko višje od povprečja, z izjemo zadnjih dni, ki pa v izračunih še niso upoštevani. Odstopanje vsote od aprila je praktično po vsej Sloveniji pozitivno, medtem ko pri vsoti od januarja ostaja odstopanje na jugu Slovenije negativno.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni do 28. avgusta 2010

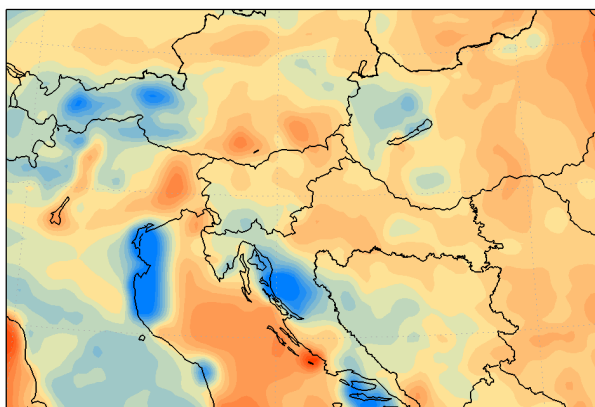

Zadnje obdobje 70 dni je bilo po večini Slovenije in okoliških držav precej enako dolgoletnemu povprečju. Glede na prejšnje obdobje pa se vseeno kaže nekoliko bolj suho stanje. Negativna odstopanja v velikosti 100 do 150 mm so se spet pojavila na severozahodu Slovenije in čez mejo v Italiji, prav tako tudi na jugu Avstrije. Drugod, kjer je stanje uravnovešeno, se je prav tako premaknilo za razred ali dva, saj smo imeli v pretekli dekadi večinoma rahla pozitivna odstopanja od povprečja.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2009).

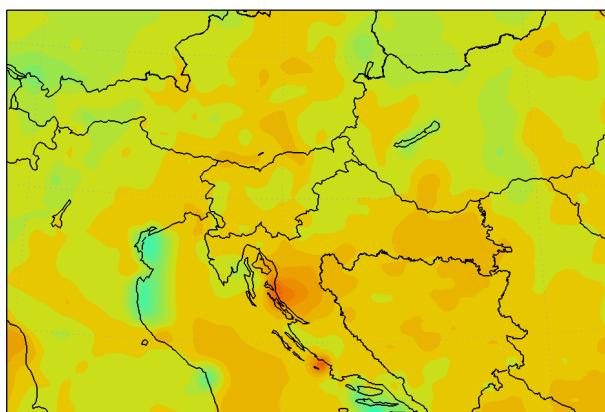
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 7. septembra 2010

Začetek septembra bo precej hladen, torej ne pričakujemo pozitivnih premikov odstopanj akumulirane toplote. Stanje se glede na sedanjega ne bo opazno spremenilo, skoraj celotna Slovenija ostaja uravnotežena z dolgoletnim povprečjem.

Na sliki je narisano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 7. septembra 2010 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2009.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 7. septembra 2010

Pretežno ravnovesno stanje se je že v tej dekadi malo obrnilo v smer negativnih odstopanj. Kot kaže, se bo v začetku septembra območje negativnih odstopanj razlezlo proti severu Avstrije, nekoliko po Sloveniji ter po celotnem območju jugovzhodno od nas. Tako stanje pričakujemo kljub nižjim temperaturam zraka in nekaj napovedanega dežja, saj ga v določeni meri lahko pripišemo celotnemu premiku 70-dnevnega obdobja, torej razmeram na začetku obdobja.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 7. septembra 2010 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje (mm).

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi